

Nu går skam på torra land!

■ Fyra författare kallar i Läkartidningen 4/2004 (sidorna 307-8) två av mina professorskolleger för historierevisionister. Det ska vi inte kalla varandra. Ingen förnekar att mentalsjukhusen fanns. Där-
emot kan och bör man fråga sig vad man åstadkom med vårdformen i relation till vad samtiden annars ha skulle erbjudit (ett historiskt perspektiv är nödvändigt). Inte eget rum? Under min barndom bodde fyra personer i en halvmodern etta på Söder – och vi hade det jämförelsevis bra.

Samma defektsyndrom då som nu

De utvärderingar av mentalsjukhusen som de fyra hänvisar till gjordes i andra länder med lägre ambitionsnivå än Sveriges, och för länge sedan. Påståendet att institutionsskador utgjorde en väsentlig del av patienternas symtom – det har inte mycket vetenskapligt värde. Vi ser samma defektsyndrom i dag som då, men patienterna är numera överlämnade till att klara sig själva.

De fyra påstår att tiotusentals perso-

ner fått normaliserade livsvillkor. Vårdplatsreduktionen efter reformen omfattar högst 7 000 sängar, och tillskottet i skyddat boende är inte större än så.

Mentalservicekommittén

Man dribblar bort skandalen att ingen psykiater fanns representerad i Mentalservicekommittén som skulle strukturera om psykiatrin. Så uttalat var föraktet för vår kunskap bland politikerna. Föraktet demonstrerades åter i Margot Wallströms famösa artikel, som jag kritiserade i Läkartidningen 1997, och i hennes svar på min kritik: »Det finns ingen väg tillbaka!«

Hon skriver att allvarliga psykiska sjukdomar numera orsakas av arbetslöshet (inte av mentalsjukhus). Och att en majoritet av de psykiatriska patienterna har fått det mycket bättre med reformen. Och, i nästa mening, »beklagligtvis har inte ens hälften av kommunerna ännu börjat att inventera behoven« (och än mindre kunnat göra något åt dem)!! Kommentarer är överflödiga.

Psykiatriutredningen fick trots allt psykiaterrepresentation, men noga vald och doserad. Så gick det som det gick. Slagordens idylliserande politiska korrekthet präglar slutsatserna i stället för sakkunskap.

Många gnisslar tänder i tysthet

Tyvärr gnisslar alltför många av oss tänder i tysthet därför att budskapen från politiker och politiserade ämbetsverk är så förföriska – man tror att man är ensam om sina negativa upplevelser och känner sig rutten och ondskefull. Söndra och härska. Så tränger sig verkligheten på och alla springer nu i motsatt riktning. Utom den hårda kärnan för vilken Psykiatireformen fortfarande var och är nödvändig. »Leve Dubcek och kommunismen« skanderade intelligentian 1968 under den sovjetiska invasionen i Tjeckoslovakien. Människor är konstiga.

Sten Levander

professor, Malmö

sten.levander@psyk.mas.lu.se

Psykiatrins personal och Anna Lindhs misstänkte mördare – vad menar Läkartidningen?

■ Under förundersökningen och rättegången mot utrikesministerns mördare har politiker, tjänstemän och främst kvällspressen excellerat i nedsättande omdömen om den psykiatriska personal i Stockholm som arbetat med mannen i fråga. Uttalandena har inte begränsats av hämmande faktorer såsom kunskap om psykiatri eller objektiva fakta om personens vårdkontakter. Fackpressen har, så vitt jag vet, hållit sig för god för att delta. Hittills.

Citat från en pressgranne

Läkartidningen har i 4/2004 (sidan 270) en kort artikel om Socialstyrelsens initiativ att låta regionala tillsynsenheten i Stockholm göra en granskning av de psykiatriska vårdinsatserna. Notisen är saklig och korrekt. Såsom av en händelse inleddes tidningsnumret med pressgranneklipp om ämnet i fråga. Bl a Gefle Dagblad har valts ut, och där går man rakt på sak: Det är den psykiatriska personalen som genom sin inkompetens orsakat ministerns död. Först när mannen kommer till häktet får han träffa läkare, sjuksköterskor och psykolog varefter han får rätt läkemedelsbehandling och snabbt blir bättre.

Likaså har Läkartidningens redaktion

lagt in ett citat från gärningsmannen, ur polisförhöret, direkt under artikeln om Socialstyrelsens granskning. Texten ligger i en färgad ruta och syns verkligen på sidan.

Man får genast klart för sig hur nödvändig Socialstyrelsens utredning är: Sanningsvittnet/mördaren berättar för polisen hur han avspisas på en psykiatrisk akutmottagning och hur ordinarie behandlande läkare inte finns på plats när han oplanerat söker på hennes mottagning (huruvida han då erbjöds något alternativ ligger inte i hans eller pressens

intresse att redogöra för; min anmärkning).

De psykiatrer i Stockholm som kämpat med diagnostik och behandling av patienten är av etiska och juridiska skäl förhindrade varje form av genmäle. Jag tror att de blev bestörta över det sätt på vilket deras fackförenings tidning valde att vinkla beskrivningen av deras arbete.

Claes Hollstedt

docent i psykiatri, Stockholm

claes.hollstedt@slpo.sll.se

Svar:

Citatet en komplettering av nyhetstexten

■ Läkartidningen berättade i 4/2004 att Socialstyrelsen ska granska den vård som Anna Lindhs misstänkte mördare fått. Claes Hollstedt kritiserar att artikeln illustrerades med ett citat från polisens förundersökning, dvs det material som Socialstyrelsen grundat sitt utredningsbeslut på. Citatet lades in som en komplettering av nyhetstexten, men tolkas av Hollstedt som ett redaktionellt ställningstagande – att Läkartidningen ville medverka med nedsättande om-

dömen om psykiatrin. Så var naturligtvis inte fallet, vilket också torde framgå av den samlade bevakningen på våra nyhets-, opinions- och debattsidor. Beträffande pressklipp avser dessa att spegla aktuell debatt till orientering för våra läsare, och valet av enskilda citat skall inte tolkas som ett redaktionellt instämmande.

Red